

Motion till riksdagen 2020/21:249

av **Ulla Andersson m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030

1 Innehållsförteckning

1 Innehållsförteckning	1
2 Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3 Inledning.....	3
4 Höjd ambitionsnivå i Sveriges genomförande av Agenda 2030	3
4.1 Sveriges bidrag till den globala uppföljningen av Agenda 2030.....	4
4.2 Politiskt sammansatt kommitté för uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder	4
4.3 Främja Agenda 2030 lokalt och regionalt med en tydligare roll för länsstyrelserna	5
4.4 Förtydliga samarbetet med kommuner och regioner	5
4.5 Samarbetet med civilsamhället – alla aktörers delaktighet.....	6
5 En feministisk analys i genomförandet av de globala målen både i Sverige och globalt.....	7
6 Skuldsanering och behovet av att motverka skatte- och kapitalflykt.....	7
7 Stärk företagens ansvar för mänskliga rättigheter, miljö och klimat genom lagstiftning.....	8
8 Styrning framåt – en handlingsplan från 2021	9
9 Målkonflikter måste tydliggöras.....	9
10 Arbetet i FN – Sverige bör vara drivande	10

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen vartannat år med en skrivelse för att följa upp Sveriges arbete med Agenda 2030 och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa Sveriges resultat till FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling vartannat år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en politiskt sammansatt kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur länsstyrelsernas roll i arbetet med Agenda 2030 kan förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur samarbetet med kommuner och regioner i arbetet med Agenda 2030 kan förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett nationellt Agenda 2030-forum kan genomföras och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett uppdrag till länsstyrelserna att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå kan genomföras och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en feministisk analys av genomförandet av Agenda 2030 för att säkerställa en strukturell förändring i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i fråga om skuldhantering och behovet av att motverka skatte- och kapitalflykt och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning för att företag ska genomföra s.k. human rights due diligence och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på politisk styrning framåt i form av en handlingsplan för genomförandet av Agenda 2030 med de mest prioriterade åtgärderna och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en samstämmig politik för hållbar utveckling nationellt där målkonflikter med negativ påverkan på genomförandet av Agenda 2030 synliggörs i syfte att kunna förhindra dem och tillkännager detta för regeringen.

3 Inledning

Grunden för svensk utvecklingspolitik är Sveriges politik för global utveckling (PGU). Det har gått 17 år sedan en enig riksdag antog propositionen Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling och därigenom slog fast att utvecklingspolitiken skulle genomsyras av ett rättighetsperspektiv och utgå från de fattigas perspektiv på utveckling. Samtidigt slog riksdagen fast att svensk politik måste vara samstämmig, med andra ord att alla politikområden måste bidra till att uppfylla utvecklingspolitikens mål om rättvis och hållbar global utveckling. Vänsterpartiet välkomnade PGU. För oss är det centralt att svensk utvecklingspolitik utgår från PGU, att internationell utvecklingspolitik handlar om mer än bara bistånd och att det krävs samstämmighet mellan alla politikområden för att nå utvecklingspolitikens mål.

PGU var visionär och nydanande när den kom. Flera länder och organisationer har de senaste åren utvecklat egna policyer och riktlinjer för samstämmighet. När världens stater 2015 enades kring nya hållbarhetsmål i Agenda 2030 var samstämmigheten en bärande princip. För att förstå hur utveckling skapas, eller motverkas, måste man analysera all politik som påverkar utveckling. Det är välkommet att de regeringar som suttit vid makten sedan PGU först antogs har uppdaterat och utvärderat politiken med jämna mellanrum. Vänsterpartiet anser att det är väsentligt att arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030 bygger vidare på erfarenheterna från arbetet med PGU.

Men Agenda 2030 handlar inte enbart om global utvecklingspolitik, utan åtagandena i handlingsplanen gäller såväl nationellt som globalt. Även om vi i Sverige i dag ska jobba mot målen i Agenda 2030 går utvecklingen åt fel håll på en rad områden och den ekonomiska ojämlikheten ökar. Ojämlikheten mellan grupper minskar inte utan ökar i stället, vilket även Statistiska centralbyråns rapport Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige visar. De nationella klimat- och miljömålen går inte att nå med nuvarande styrmedel och åtgärder. Inom hälsa syns tydliga klasskillnader och lågutbildade kvinnors medellivslängd sjunker. Skolan är segregerad och uppfyller inte målet om en ”inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet för alla”. Alla har inte bra och ändamålsenliga bostäder. Alla har inte jobb eller ens jobb med ”anständiga arbetsvillkor”, som agendans mål nummer 8 handlar om. På område efter område går utvecklingen i Sverige åt fel håll, och trots det drivs i dag en politik som tvärtom ökar klyftorna i samhället i stället för att minska dem som målen i Agenda 2030 handlar om. Handlingskraften för att ta itu med denna utveckling uteblir.

4 Höjd ambitionsnivå i Sveriges genomförande av Agenda 2030

Vänsterpartiet anser att ambitionsnivån i Sveriges genomförande av Agenda 2030 bör vara högre än det som regeringen ger uttryck för i proposition 2019/20:188 Sveriges genomförande av Agenda 2030. Regeringen föreslår att den nuvarande resultatredovisningen av Sveriges politik för global utveckling (PGU) helt ersätts med en särskild bilaga i budgetpropositionen minst en gång per mandatperiod. Agenda 2030 tydliggör att det bör följas upp hur genomförandet går på global, regional och nationell nivå och betonar att det är regeringarna som har det huvudsakliga ansvaret för uppföljning och utvärdering. Uppföljningen av genomförandet utgör en viktig del av arbetet med Agenda 2030 eftersom den gör att stater kan hållas ansvariga för att förverkliga de åtaganden som

följer av agendan. Uppföljning ska i möjligaste mån bygga vidare på befintliga etablerade uppföljningsstrukturer och samrådsformer. Sådana strukturer kan dock behöva vidareutvecklas för att göra det möjligt att följa upp agendans alla delar.

Uppföljning, utvärdering och översyn bidrar till genomförandet samt hjälper Sverige, liksom andra länder, att följa framstegen med att genomföra agendan och säkerställa att ingen lämnas utanför. Därtill är uppföljning viktig för att visa hur och om Sverige utvecklas mot målen. Vänsterpartiet anser att ett borttagande av den nuvarande resultatredovisningen för Sveriges politik för global utveckling (PGU) genom Agenda 2030 i praktiken innebär en sänkning av ambitionsnivån i Sveriges genomförande av PGU. Uppföljning och utvärdering genom en tätare resultatredovisning än en gång per mandatperiod via en bilaga i budgetpropositionen är nödvändig för att kunna följa genomförandet och säkra måluppfyllelsen.

Regeringen bör återkomma till riksdagen vartannat år med en skrivelse för att följa upp Sveriges arbete med Agenda 2030. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.1 Sveriges bidrag till den globala uppföljningen av Agenda 2030

Ländernas genomförande av Agenda 2030 ska rapporteras till FN. En form av denna rapportering är den frivilliga granskning som länder gör vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF) som hålls i juli varje år. Regeringen föreslår att den nationella rapporteringen vid högnivåforumet görs en gång per mandatperiod. Vänsterpartiet anser att Sveriges ambition i den internationella uppföljningen bör vara högre än så. Forumet är centralt för uppföljningen och utvärderingen av Agenda 2030 på global nivå.

Regeringen bör redovisa Sveriges resultat till FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling vartannat år. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.2 Politiskt sammansatt kommitté för uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder

Agenda 2030-delegationen föreslog en kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt.

Genomförandet av Agenda 2030 kräver att regeringen har förmåga att kontinuerligt analysera i vilken utsträckning arbetet bidrar till att uppnå agendan och utifrån detta besluta om nya åtgärder. För att kunna göra det behöver regeringen kontinuerligt underlag i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder som driver arbetet framåt. Uppföljning och utvärdering är avgörande för att synliggöra hur genomförandet utvecklas i förhållande till målet, identifiera målkonflikter och synergier och se svagheter och möjligheter i arbetet. Med detta som grund kan förslag till effektiva åtgärder som driver arbetet framåt identifieras.

Samhällets olika aktörer, såsom civilsamhället, måste involveras i arbetet. I nuläget finns inte någon befintlig statlig aktör med ett uppdrag som svarar mot det helhetsperspektiv som krävs för att ta fram ett sådant underlag. De statliga myndigheterna har alla

viktiga uppdrag i sina respektive verksamheter och förser regeringen med underlag inom sina områden. Även nätverket Svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030 har här en viktig roll. Regeringens analysmyndigheter kan också användas för att ge regeringen kunskapsunderlag. Myndigheterna verkar dock inom sina respektive politikområden, och ingen enskild myndighet kan förväntas svara upp mot det helhetsperspektiv och den involvering av samhällsaktörer som agendan kräver, vilket även är myndigheternas bild, enligt Agenda 2030-delegationens slutbetänkande. Befintliga politiskt sammansatta kommittéer som arbetar på detta vis är exempelvis Miljömålsberedningen och Klimatberedningen.

Regeringen bör tillsätta en politiskt sammansatt kommitté med uppdrag att t.o.m. 2030 kontinuerligt ta fram underlag till regeringen i form av uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder för att genomförandet av Agenda 2030 ska drivas framåt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.3 Främja Agenda 2030 lokalt och regionalt med en tydligare roll för länsstyrelserna

Den statliga myndigheten Statskontoret har i sin analys av hur Agenda 2030 påverkar myndigheters, kommuners och landstings hållbarhetsarbete konstaterat att de flesta aktiviteter som myndigheter, kommuner och regioner har genomfört med koppling till agendan bara i liten utsträckning bidrar till att utveckla deras hållbarhetsarbete. Agenda 2030 har alltså inte höjt aktörernas ambition i hållbarhetsarbetet på det sätt som regeringen vill.

Länsstyrelserna har en viktig roll i det lokala och regionala genomförandet av Agenda 2030 tillsammans med kommuner, regioner och andra aktörer i samhället, vilket även regeringen beskriver i propositionen. Vänsterpartiet anser därför att länsstyrelserna bör ges en tydligare roll i arbetet med Agenda 2030. Länsstyrelserna bör främja regeringens inriktning för arbetet med Agenda 2030, och länsstyrelserna bör vid behov föreslå åtgärder för att utveckla Agenda 2030-arbetet på regional och lokal nivå. Länsstyrelserna kan användas bättre både för att främja regeringens inriktning för Agenda 2030 och för att skapa mer likvärdiga möjligheter för kommuner och regioner genom att stötta dem.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur länsstyrelsernas roll i arbetet med Agenda 2030 kan förtydligas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.4 Förtydliga samarbetet med kommuner och regioner

Kommuner och regioner spelar en viktig roll för stora delar av de sakområden som Agenda 2030:s mål är knutna till. Statskontoret har i sin analys av hur Agenda 2030 påverkar myndigheters, kommuners och dåvarande landstings hållbarhetsarbete konstaterat att det varierar mycket när det gäller hur ambitiöst kommuners och regioners arbete med Agenda 2030 är. Vidare konstaterar Statskontoret att kommuners förutsättningar att arbeta aktivt med agendan ser mycket olika ut. Dessutom finns det också en del kommuner och regioner som uppfattar att hållbarhetsarbete framför allt är ett internt arbete och ett arbete som bara berör den miljömässiga dimensionen av hållbarhet. Därför anser Vänsterpartiet att det kan vara viktigt även för kommuner och regioner att regeringen

förtydligar att det är organisationernas huvuduppgifter som bör vara i fokus för aktörernas arbete med agendan.

Ett exempel på hur samarbetet med kommuner och regioner kan se ut presenterar Agenda 2030-delegationen i sin slutrapport. Förslaget innebär att regeringen ingår ett handslag med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) med en gemensam programförklaring för det fortsatta genomförandet av Agenda 2030 på lokal och regional nivå. Handslaget bör ta sin utgångspunkt i delegationens förslag till riksdagsbundet mål för Agenda 2030. Inom ramen för handslaget bör parterna utveckla lämpliga former för kunskapsförmedling och kunskapsspridning till stöd för genomförandet av agendan.

Ytterligare ett konkret förslag som kan lyfta kommuners och regioners arbete med Agenda 2030 är att låta revisionen gå igenom arbetet med genomförandet av Agenda 2030 lokalt och regionalt, och återkommande redovisa resultatet. Exempelvis har Helsingfors i Finland gjort en egen redovisning vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF) om arbetet med genomförandet av Agenda 2030.

Vänsterpartiet delar Statskontorets bedömning att det finns en risk för att de ökande skillnaderna i förutsättningar mellan resursstarka och resurssvaga kommuner och regioner blir det som avgör om dessa aktörer arbetar med agendan eller inte, snarare än att de har valt mellan möjliga alternativ. Många kommuner och regioner vill ha konkret stöd i hur de kan arbeta med Agenda 2030. Staten har en roll och ett ansvar för att säkerställa mer likvärdiga möjligheter för olika kommuner och regioner att arbeta med Agenda 2030.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur samarbetet med kommuner och regioner i arbetet med Agenda 2030 kan förtydligas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.5 Samarbetet med civilsamhället – alla aktörers delaktighet

Genomförandet och uppföljningen av Agenda 2030 förutsätter att alla samhällssektorer och aktörer samverkar och är engagerade i problemformuleringar, lösningar, uppföljning och utvärdering. Civilsamhällets aktörer är oumbärliga för främjandet av mänskliga rättigheter, demokrati och en hållbar utveckling. I synnerhet barn och unga samt andra grupper som traditionellt sett har svårt att få tillgång till ordinarie påverkan på politikens innehåll bör ges förutsättningar att kunna påverka genomförandet av Agenda 2030.

Det är väsentligt att civilsamhällets rätt att delta meningsfullt och presentera granskningar och rekommendationer säkerställs. Genom att skapa öppna och återkommande forum för samverkan och dialog säkerställs att regeringen får ett väl förankrat, gediget och komplett underlag för arbetet med genomförandet av Agenda 2030.

Vänsterpartiet delar därför uppfattningen att förslaget i Agenda 2030-delegationens slutbetänkande om ett forum för dialog återkommande bör genomföras nationellt. Förslaget innebär att regeringen arrangerar ett nationellt Agenda 2030-forum för att förankra rapporteringen och inhämta kunskap från olika sektorer och aktörer inför de tillfällen då Sverige lämnar en fördjupad nationell rapportering om genomförandet av Agenda 2030 till FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF). Deltagarna i forumet bör representera en bredd av sektorer och aktörer, i synnerhet barn och unga samt de som traditionellt sett har svårt att få tillgång till ordinarie samråd.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett nationellt Agenda 2030-forum kan genomföras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Lokal- och regionalsamhället spelar en avgörande roll för stora delar av de sakområden som Agenda 2030:s mål är knutna till. Därför är det väsentligt att ett forum för dialog med civilsamhället även sker på lokal och regional nivå. Vänsterpartiet delar även i denna del uppfattningen att förslaget i Agenda 2030-delegationens slutbetänkande om ett forum för dialog bör genomföras på lokal och regional nivå. Förslaget innebär att regeringen ger länsstyrelserna i uppdrag att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå. Forumen bör genomföras i samverkan med regionerna och i samråd med kommuner och andra relevanta aktörer på lokal och regional nivå.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett uppdrag till länsstyrelserna att arrangera regionala Agenda 2030-forum för olika sektorer och aktörer på lokal och regional nivå kan genomföras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 En feministisk analys i genomförandet av de globala målen både i Sverige och globalt

Vänsterpartiet noterar att trots att Agenda 2030 med sina 17 globala mål för hållbar utveckling har jämställdhet både som ett eget mål och som ett perspektiv som ska genomgå hela agendan saknas en feministisk analys av regeringens förslag på Sveriges genomförande av Agenda 2030. Det är anmärkningsvärt med tanke på att regeringen har sagt sig stå för en feministisk politik och en feministisk utrikespolitik.

Kvinnors rättigheter är en nyckel till utveckling. Det är avgörande att kvinnor i fattigare länder tillåts sätta dagordningen för arbetet med jämställdhet i utvecklingspolitiken och att Sverige verkar för att kvinnor finns representerade och inkluderas i alla former av beslutsprocesser. Kränkningar av kvinnors rättigheter är det vanligaste och mest omfattande brottet mot de mänskliga rättigheterna. Världen över begränsas kvinnors liv av diskriminerande lagstiftningar och samhällsnormer. Könsdiskriminering är en viktig orsak till fattigdom, och kvinnor, som oftast har det verkliga försörjningsansvaret för familjen, saknar ofta de mest basala rättigheterna.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med en feministisk analys av genomförandet av Agenda 2030 för att säkerställa en strukturell förändring i Sverige. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

6 Skuldsanering och behovet av att motverka skatte- och kapitalflykt

Vänsterpartiet anser att det är positivt att propositionen lyfter näringslivets roll i genomförandet av Agenda 2030 och i en hållbar utveckling. För att Sverige ska nå målen för Agenda 2030 behöver alla delar av samhället delta i arbetet. Därför är det också viktigt att regeringen i sitt uppföljningsarbete inkluderar näringslivet vid sidan av arbetet som görs i kommuner och regioner.

Biståndspolitiken är en viktig del av utvecklingspolitiken, men det är långt ifrån den enda vägen för att nå utvecklingsmålen. De belopp som lämnar de fattigare länderna och går till de rika är nästan tre gånger större än det samlade globala biståndet per år. Merparten utförs av kapital- och skatteflykt samt skuldbetalningar. Att vända denna utveckling är en central del i arbetet med att skapa en mer jämlik värld. Därför är det viktigt att en aktiv biståndspolitik kombineras med t.ex. skuldavskrivningar och åtgärder mot skatte- och kapitalflykt. Tydligare skrivningar om näringslivets viktiga roll i att betala skatt i utvecklingsländer och vikten av att Sverige i EU och OECD arbetar för bättre internationella regler mot multinationella företags skatteflykt bör nämnas i arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag avseende skuldhantering och behovet av att motverka skatte- och kapitalflykt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

7 Stärk företagens ansvar för mänskliga rättigheter, miljö och klimat genom lagstiftning

FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter bygger på statens skyldighet att skydda de mänskliga rättigheterna, företagens ansvar att respektera dem och individens möjligheter att få sin sak prövad vid kränkningar. I stället för att skapa nya rättsliga skyldigheter klargör principerna betydelsen av befintliga internationella konventioner för mänskliga rättigheter.

Statskontoret har i rapporten FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter – utmaningar i statens arbete analyserat Sveriges efterlevnad av FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Statskontoret skriver att möjligheten att ställa krav på ”human rights due diligence” – ett verktyg som företag kan använda för att analysera riskerna för och förhindra att deras verksamhet har en negativ påverkan på de mänskliga rättigheterna – bör utredas och att regeringen bör utveckla tydliga kriterier för när statliga bolag ska göra human rights due diligence.

Vidare föreslås att regeringen bör se över om möjligheterna till gottgörelse av företagsrelaterade människorättsövergrepp kan utvecklas. Statskontoret menar också att regeringen bör utreda möjligheten att stifta lag som ger möjlighet att pröva och lagföra företagsrelaterade människorättskränkningar som sker av svenska företag i andra länder samt att en höjning av maxtaket på företagsboten skulle kunna främja efterlevnaden av FN:s vägledande principer. Enligt Statskontoret bör staten föregå med gott exempel och ställa högre krav vid statliga investeringar och upphandlingar. Det bör ske genom att de kriterier som används för utvärdering och uppföljning av stöd och investeringar i statlig verksamhet harmoniseras med FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Slutligen föreslås vissa förändringar i arbetet med offentlig upphandling, bl.a. att man bör utreda konsekvenserna av att göra det obligatoriskt att under vissa förutsättningar ställa fler krav kopplade till de mänskliga rättigheterna i upphandlingar.

Vänsterpartiet instämmer i den bild som Statskontoret ger av hur svenska företag bättre kan följa FN:s vägledande principer och vikten av att de gör det. Vänsterpartiet vill se kraftigare tag för att säkerställa att företag respekterar mänskliga rättigheter och bidrar till en hållbar utveckling. Vi tror också att de förslag som Statskontoret presenterar skulle bidra till en positiv utveckling på området.

Regeringen bör återkomma med förslag på lagstiftning för att företag ska genomföra human rights due diligence. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

För att tydliggöra företagens miljö- och klimatansvar bör även ett klimat- och miljöperspektiv läggas på de förslag regeringen arbetar fram. Det kan ske med utgångspunkt i environmental due diligence, ett verktyg som liknar human rights due diligence, men där miljö- och klimatperspektivet är vägledande, vilket går att läsa mer om i motionen En politik för att möta coronapandemins globala effekter (2020/21:250).

8 Styrning framåt – en handlingsplan från 2021

Vänsterpartiet bedömer att det är avgörande att regeringen tar initiativ till en politisk styrning framåt i form av en handlingsplan eller färdplan för hur Sverige ska genomföra Agenda 2030, som de offentliga aktörerna kan utgå från i sitt fortsatta arbete. Både Statskontorets analys av hur Agenda 2030 påverkar myndigheters, kommuners och landstings hållbarhetsarbete och Concord Sveriges remiss betonar vikten av att den nuvarande handlingsplanen för PGU som går ut 2020 ersätts av en ny handlings- eller färdplan fram till 2030.

En handlingsplan bör hållas på en strategisk nivå och innehålla de mest prioriterade åtgärderna utifrån en analys av var de största utmaningarna finns. De offentliga aktörernas arbete med Agenda 2030 skulle fokuseras bättre om det fanns en tydlig prioritering för arbetet. En prioritering från regeringen skulle göra det lättare för myndigheter, länsstyrelser, kommuner och regioner att uttolka hur de konkret ska arbeta med genomförandet av Agenda 2030.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på politisk styrning framåt i form av en handlingsplan för genomförandet av Agenda 2030 med de mest prioriterade åtgärderna. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

9 Målkonflikter måste tydliggöras

Trots att det har gått 17 år efter att PGU antogs och riksdagen samtidigt slog fast att svensk politik måste vara samstämmig, dvs. att alla politikområden måste bidra till att uppfylla utvecklingspolitikens mål om rättvis och hållbar global utveckling, är det dock uppenbart att svensk utvecklingspolitik fortfarande inte är samstämmig. De stora målkonflikterna och hindren för en kraftfull utvecklingspolitik kvarstår, och samtliga regeringar har misslyckats med att presentera konkreta förslag på hur de ska hanteras. Här finns vapenexporten, EU:s jordbrukspolitik och skatteflykten som några av de klarast lysande negativa exemplen. Samtidigt har S-MP-regeringen under mandatperioden tagit eller aviserat politiska beslut som går rakt emot målen i PGU. Oviljan att stå bakom offentlig land-för-land-rapportering på EU-nivå, avtalet med Turkiet för att stoppa människor på flykt, åtstramningarna av de svenska asyllagarna, exportsatsningar riktade till diktaturer, försäljningen av Vattenfalls kolgruvor och den otillräckliga lagstiftningen för att begränsa vapenexport till diktaturer är några av dem.

Emellertid handlar Agenda 2030 inte enbart om global utvecklingspolitik, utan åtagandena i handlingsplanen gäller såväl nationellt som globalt. Även i svensk inrikes-

politik finns i dag stora målkonflikter med negativ påverkan på genomförandet av Agenda 2030. Det handlar bl.a. om skattesänkningar för välbeställda som riskerar att urholka välfärden och leda till ökad ojämlikhet, målet om ekonomisk tillväxt i relation till agendans mål om att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och konsekvenserna av dessa, målet om hållbara konsumtions- och produktionsmönster samt förändringen av arbetsrätten i relation till agendans mål om anständiga arbetsvillkor för alla, för att nämna några uppenbara inrikespolitiska målkonflikter. Om Sverige vill kunna föregå med gott exempel i det internationella arbetet med genomförande av Agenda 2030 och med trovärdighet kunna driva frågorna internationellt bör regeringen även visa på arbetet med målkonflikter på det nationella planet.

Vänsterpartiet anser därför att samstämmighet för hållbar utveckling är en förutsättning för nationellt genomförande av Agenda 2030 och att Sverige därför behöver ett övergripande mål för hållbar utveckling med en samstämmig politik för hållbar utveckling i vilken mänskliga rättigheter och planetens gränser respekteras. En samstämmig politik för hållbar utveckling handlar om att politik inom flera områden samverkar. Därför är det avgörande att målkonflikter med negativ påverkan på genomförandet av Agenda 2030 synliggörs i syfte att kunna förhindras.

Regeringen bör återkomma till riksdagen med en samstämmig politik för hållbar utveckling nationellt där målkonflikter med negativ påverkan på genomförandet av Agenda 2030 synliggörs i syfte att kunna förhindras. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

10 Arbetet i FN – Sverige bör vara drivande

Vänsterpartiet anser att Sverige bör vara ett föregångsland och en pådrivande kraft i det internationella arbetet för genomförandet av Agenda 2030 inom såväl FN och IMF som Världsbanken. Sverige bör vara ledande internationellt för att åtagandet i Agenda 2030 om att ingen ska lämnas utanför ska vara en vägledande princip för det internationella utvecklingsarbetet.

Ulla Andersson (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Elin Segerlind (V)

Jessica Thunander (V)

Jens Holm (V)

Yasmine Posio (V)

Håkan Svenneling (V)